

הכנסת

הכנסת העשרים-וחמש
מושב שלישי

פרוטוקול מס' 480
מישיבת ועדת הכספים
יום שני, י' בחשוון התשפ"ה (11 בנובמבר 2024), שעה 13:15

סדר היום:

פיצוי לענף המסעדנות עקב מצב הלחימה

נכחו:

חברי הוועדה:

משה גפני – היו"ר
ינון אזולאי
ולדימיר בליאק
אלי דלל
נאור שירי

חברי הכנסת:

מירב בן ארי

מוזמנים:

אוראל פיין	–	משרד האוצר
יעל אסיף	–	רשות המיסים
אור חיה שוקרון	–	בעלים של בתי הקפה Oryosss בעו"פ, מסעדנים חזקים ביחד
תומר מור	–	מנכל מסעדנים חזקים ביחד, מסעדנים חזקים ביחד
יקיר ליסיצקי	–	יו"ר דירקטוריון איגוד המסעדנות, איגוד המסעדנות
אורן בוטא	–	יו"ר תנועת העצמאיים
אילאיל יהב	–	בעלת מסעדה גודנס
דן גליקמן	–	בעלים של חברת "אונטפו"
אליהו כהן		
שמעון אלון		
גילת פיש		
אייל קלדרון		

ייעוץ משפטי:

עופרי נודל

מנהל הוועדה:

טמיר כהן

רישום פרלמנטרי:

הדס צנוירט

רשימת הנוכחים על תואריהם מבוססת על המידע שהוזן במערכת המוזמנים הממוחשבת. ייתכנו אי-דיוקים והשמטות.

פיצוי לענף המסעדות עקב מצב הלחימההיו"ר משה גפני :

שלום רב, אני מתכבד לפתוח את ישיבת ועדת הכספים. על סדר-היום: פיצוי לענף המסעדות עקב מצב הלחימה. יקיר ליסיצקי, בבקשה.

יקיר ליסיצקי :

אנחנו לא בשוקת שבורה. היא נשברה. גב הגמל שבור. הענף, שהוא הגורם להוציא בחלקו הוא, שמעסיק מאות אלפי עובדים בשוק המזון, חלק חשוב ואינטגרלי ביציאה מהמשבר הזה, בתשלומי המיסים קדימה. התקציב, אם לא יינתן סיוע כלל ארצי בהחרגה של עד 20 מיליון שקל שנתי, שמשקף את העסקים הקטנים, אנחנו לא נשרוד את זה. אנו לקראת קיטון של 35% קיטון בענף, 35% בענף ייסגרו מאז קום המדינה בהשוואה לשנים אחורה. אין למדינה נתונים, לא לרשות המיסים יש נתונים, לא לאגף תקציבים יש נתונים. הם יגלו את זה באפריל 25. יהיה מאוחר מדי והם ישנו את תקציב המדינה עוד עשר פעמים. אין בידיהם נתונים, לא על סגירת העסק, אותו מסעדה שסוגר את בית העסק, סוגר את המסעדה, משלם חובות מע"מ, רק אחרי שלושה דיווחי מע"מ אפס כלומר במאי 25 יידע שסגרתי את העסק באוקטובר או בנובמבר או בדצמבר. והעלות התקציבית למדינת ישראל, מהפיל הגדול הזה בחדר והחשש מהשלכות רוחב לא קיים. מה שנסגר היום לא ייפתח היום לשלם מיסים. זו לא אותה התאוששות מהקורונה, נקודה. בקורונה הקפאנו את המצב. החזרנו ריבית דריבית. איך היה תיקון השוק שהביא את הכסף פנימה – הקפאנו ועשינו אסקלקציה, כלומר גם בפן המקצועי אם היה בידך, כמובן כשאתם מסתכלים מקרו כלכלה בלבד, לפעמים צריך להסתכל מיקרו כלכלה, אם היה בידיכם הנתונים של מה העסקים הבריאים שאני מאבד ונסגרים והם לא ישלמו לי את המיסים בקיזוז העלות התקציבית, היית מבין שבארנק שווה לך. ואני לא איש פוליטי, ולא מעניין אותי להיות חבר כנסת. אני עם שלושה עסקים. תל אביב בירידה של 32%. אין יפו, אין מרחב מוגן, תיירות חוץ, אין תיירות פנים. היה פיגוע בשדרות ירושלים. יש שם ירידה של 70% בסגירת בתי עסק שאתה לא רואה אותם. אתה לא רואה סגירה של 70% בבתי העסק ביפו. נמצא איתי דני, בעלים של חברת אונטופו, המובילה להזמנות מסעדות כדי לשקף זמן אמת ולתת נתונים כי המדינה לא יכולה לראות את זה עוד חמישה, שישה חודשים. אין שום סיבה כלכלית. מדבר רק על כסף ואינטרס לאומי.

היו"ר משה גפני :

למה זה קורה?

יקיר ליסיצקי :

הסיבה העיקרית שזה קורה, שאין יכולת לממן גם באזורי הסיוע שמונה חודשים 22% מהמסעדות בצפון, באזורי הסיוע -

היו"ר משה גפני :

אם אתה מדבר על הצפון אני מבין אבל יפו – מה הסיבה?

יקיר ליסיצקי :

אין תיירים, יפו עיר מוטית תיירות קייצית, עונתית, מושתתת על 40% פעילות מסחרית תיירים בשגרה -

ולדימיר בליאק (יש עתיד) :

אנשים לא באים ליפו.

יקיר ליסיצקי :

לא באים ליפו. אין תיירות פנים. רחבי מדינת ישראל מגיעים ליפו לטייל – חמישי, שישי, שבת לא מגיעים ליפו. יש כשלים גיאוגרפיים, וכיוון שהעלות התקציבית הרבה יותר נמוכה כי אין להם נתונים להציג יש לתת כלל ארצי 40% בקיזוז – אל תיתן לירידה טבעית ואל תיתן לעסקים חדשים שלקחו את

הסיכון העסקי לפתוח בזמן מלחמה. תן למי שצריך. מי שבריא, להחזיר את הכסף למדינה, תן לו את הכסף, הוצאות קבועות. לא מדבר על רווחים.

ינון אזולאי (ש"ס):

כמה כל שנה עסקים נסגרים בלי קשר למלחמה ולקורונה? יש אחוז שכל שנה נסגרים.

יקיר ליסיצקי:

אנחנו עומדים לפי הבדיקות שעשינו על סדר גודל של 35%. היה עיוות בשוק גם ביציאה מהקורונה וגם ב-23, והמדינה בארבע השנים האחרונות אין לה שגרה. אבל אני אומר שכל נתוני האשראי – הסיסמה נתוני אשראי בענף המסעדות מוטים. חלק נכבד מזה זה משלוחים הביתה כי אנשים לא יוצאים.

היו"ר משה גפני:

תודה רבה. דן גליקמן.

דן גליקמן:

תודה. אני מנכ"ל חברת אונטפו, 80% מהאנשים בטח פה מכירים את זה – כשמתקשרים למסעדה, אומרים לך: אני בודק אם יש מקום, בודקים בפלטפורמה שלנו. אנחנו היום ב-75% מהשוק בישראל, כלל ארצי, ואנו רואים את כל הנתונים. ברגע שאדם מגיע למסעדה או מזמין מקום - הכול אצלנו במערכת. לכן נאי מסתכל רק על מספרים.

היו"ר משה גפני:

המסעדה מגיעה אליך או אתה מגיע אליה?

דן גליקמן:

המסעדה עובדת עם המערכת. אני המערכת.

יקיר ליסיצקי:

מערכת להזמנת מקומות במדינת ישראל.

היו"ר משה גפני:

אתה מקבל את כל הנתונים.

דן גליקמן:

נכון. אנו יודעים כל מה שקורה עם מסעדות בעברן, כל מה שקרה איתן חמש שנים אחורה או מהיום שהתחילו לעבוד אתנו ועתידית מה קורה איתן. הפואנטה שלי, אנחנו הטלפון הראשון מהמסעדה לפני שהיא נסגרת כי אנחנו השער לאנשים שמגיעים למסעדה. הם צריכים להתקשר אלינו, לומר לנו: האדם לא יכול להגיע עוד למסעדה. אנחנו מקבלים את הטלפון הראשון מהמסעדה, שאומרת: תסגור אותנו כי אנו לא יכולים לקבל יותר אנשים, אנו סוגרים את המסעדה. אנחנו בחודשיים האחרונים רואים 50% מהמסעדות שנסגרו כל השנה ושרדו את השנה הזו שהייתה קשה לכולנו 50% מהן נסגרו בחודש האחרון. זה מספר מטורף. הקצב של הסגירות, כל יום החבריה שלי מקבלים טלפון – אנו סוגרים את המסעדה. אתה לא מדבר על מסעדות קטנות. מסעדות שהשקיעו בהן הרבה כסף למדינה בהכנסות, מייצרות הרבה כסף למדינה מהכנסות, במיסים והם פשוט קורסים. סוגרים כי לא מצליחים לשרוד את המהלך הזה.

גם כל התקופה הזו של לבנון ספציפית בחודשים האחרונים לא הקלה עם כל מה שקרה בצפון, ואורך הרוח והרצון של אנשים לצאת למסעדות, אנחנו מרגישים ירידה מטורפת.

יש לנו ירידה 80% במספר ההזמנות בצפון ובדרום. זה ברור, אבל גם במרכז יש ירידה של 45% מכמות הסועדים, כי אנשים לא רוצים לצאת. אין להם מצב רוח, חלילה זה אנשים שחוו דברים של המלחמה. הירידה היא משמעותית. המסעדות ריקות, והנתון הקריטי הוא הסגירה.

ינון אזולאי (ש"ס):

בדרום לא ראיתם התאוששות?

דו גליקמן:

בטח, מאפס לקצת. לחלוטין. הפוך ממה שקרה בצפון כי גם הטפטופים שהיה בצפון לא היה נורא עד שהדברים הגיעו לחיפה.

היו"ר משה גפני:

בדרום מה ההתאוששות?

דו גליקמן:

השאלה היא ביחס למה.

היו"ר משה גפני:

כשהיה מה שקרה בדרום מבחינת המלחמה, כל מה שהיה, לאחר מכן אתה אומר שהייתה התאוששות. איזו התאוששות הייתה?

דו גליקמן:

ביחס לתקופה המקבילה, במקרה הטוב של 35%, 40%. אזורים כמו באר שבע, אשדוד, אשקלון. שדרות – זה פחות. אין שם מסעדות של הושבה מלאה. רואים את ההתאוששות אך היא מאוד-מאוד איטית. דווקא המקומות שלא מקבלים התייחסות כי לא נמצאים בצפון ובדרום, כל מי שבמרכז נפגע.

היו"ר משה גפני:

תודה רבה. תומר מור.

תומר מור:

תודה ושוב תודה על הדיון החשוב מאוד. כשאנו מסתכלים על נתונים, ופה דני מייצג חברה משמעותית שנותנת דיווח בזמן אמת, מהסקרים שאנו עושים, ודיווחתי עליהם בפעם שעברה, חידדתי אותם והגענו מעודכנים לשיבה הזו. אנו רואים שקצב הירידה בצפון עדיין עולה. כבר עבר את 70% ראשית, בצפון, גם בעכו, עשינו שעבר סיור גם בעכו, גם בנהריה, בחיפה בעיר בתחתית, בערים המעורבות, נוף הגליל, בסופו של דבר הפולגון של פיקוד העורף שנותן את ההתרעה שלו, משפיע הרבה יותר רק מהאזור שבו כביכול יש ההתרעה על נפילה. כפי שאמרו דני ויקיר יש פה עניין פסיכולוגי. אנו נורא רגישים. אנו הססמוגרף הכי רגיש שיש בעולם העסקי וכשטוב אנו בשפע, וכשרע אנו הכי רע שאפשר. הצפון חייב לקבל מענה. אגב עיריית חיפה – אני אדבר בשמם – הם חייבים להיות בפנים כי מסעדני חיפה סובלים הכי הרבה כי הם מגיעים מנקודה שבה יש להם עיר שלמה לכלכל ומטרופולין לתמוך בו. כשמתחילה הנפילה הם בצניחה חופשית, הגיעו ל-90% חלקם והתחילו לסגור שם, גם בעיר התחתית. גם בכרמל ובהדר. זה משפיע.

לגבי הדרום, תדבר פה אור שוקרון, שתרחיב על העסק שלה – אנחנו רואים, שבמספרים שאנחנו מקבילים אותם לשנה שעברה, רואים שיש ירידה של מעל 40%. רואים שהם נמצאים בנקודה שגם שם – אתה יודע את זה הרב גפני שמסעדות מ-15% ירידה ומעלה אתה לא רווחי, 20% אתה מגרד את הראש מעל המים, מעל 20% אתה בהפסדי. אבל מה לעשות, זה לא רק פרנסה של בעל העסק אלא החיים שלו ופרנסה של עשרות אלפי העובדים שלו בעסק. הוא חייב לשמור את זה כדי לעבור את הגל של הינה אוטוטו הסכם עם לבנון, אוטוטו המלחמה נגמרת, אוטוטו מחזירים את החטופים ואוטוטו רואים את האופק אך האופק הולך ומתארך ואנו מבינים שמי שלא ישרוד את התקופה הזאת, לא תהיה לו תקומה. זה יהיה בעל

עסק שכנראה יצטרך לסגור את העסק ולפשוט רגל. מקווה שלא אבל חייו יכולים להיחרס בהקשר הזה גם אישית וגם כלכלית, ואנו מדברים על אזור שלם שנראה אותו שריפה ביער ושטח והשמדה מוחלטת.

היו"ר משה גפני:

אתם בקשר עם הממשלה?

תומר מור:

מוחלט.

היו"ר משה גפני:

מה מקבלים תשובות?

תומר מור:

לא מקבלים תשובות. יוראי לא פה. אנו מחפשים כל הזמן את הפתרונות מהאוצר. האוצר כבר פרסם את המתווה?

ינון אזולאי (ש"ס):

כן.

תומר מור:

אנחנו צריכים לראות את זה. נעבור עליו ונבחן אותו. אנו יודעים מראש שזה – אנחנו צריכים פה את העזרה של חברי הוועדה, שלך, יושב-ראש הוועדה לדחוף כמה שיותר ולהכיר בעובדה שהעסקים הקטנים והבינוניים והמסעדיים שנמצאים בחזית של המאבק הכלכלי של ישראל – אגב, גם לא מעט, אור תספר על המילואים שהיא עושה וכולנו. אנו נמצאים גם בחזית הפיזית המלחמתית וגם בחזית הכלכלית וצריכים את תמיכת המדינה. המדינה לא תדע לעזור לעסקים הקטנים – לא נהיה שם ביום שאחרי, שתגבו מיסים, ולא נוכל לחזק את הכלכלה כפי שאנו רוצים בלי קשר ועם קשר למחיר האישי הגדול שמשלמים. זה אחת.

שתיים, מי כמוך יודע שב-2018 כשהצלחנו להעביר את החוק לתקנות מס רכוש, ולהביא לאזור עימות א' את התנאים שלו, כמה זה בדיעבד השפיע לטובה גם על מסעדי הדרום, גם על מסעדי הדרום וגם מי שהיה באזור המרכז שספג את הפגיעות הללו. זה נורא משמעותי, כי אם ב-2018 פעלנו עבור חלק קטן של מסעדיים באזור עוטף עזה שהייתה לו בעיה ספציפית שרק הם חוו אותה, לא ידענו לשער אך כעת אנו רואים שהבעיה נהייתה ארצית. בא לומר שמהוועדה הזאת יצאו הרבה מאוד דברים טובים שעזרו למסעדיים והוועדה הזאת ידעה לנתב ולהוביל מהלכים שבסופו של דבר הביאו אימפקט אדיר. אני יכול לספר לך כמה ברמה האישית המסעדיים של עוטף עזה החיים שלהם השתנו מ-2018, איזה נחת יש להם, הילדים שיכולים לגדל בנחת, העובדים, היציבות של המסעדות באזור הזה שהייתה מתחלפת כל הזמן. אז אם אתה יודע לדחוק את האוצר ואת השר לקדם מתווה שיעזור למסעדיים ראשית – בצפון מיידית, שתיים, בדרום שעדיין סופג פגיעות קשות ושלוש באזור המרכז והערים המעורבות שחייבות לקבל מענה כי בסופו של דבר דין תל אביב כדין שדרות בהקשר הזה. כבוד הרב, הוועדה חייבת לנקוט עמדה מאוד ברורה עם חבריה כנגד האוצר ולגרום לו להביא תוצאות. אחרת הכשל והמדרון החלקלק שיהיה פה, יהיה קשה מנשוא. תודה רבה.

היו"ר משה גפני:

תודה. אור שוקרון משדרות.

אור חיה שוקרון:

שלום, אני בת 35, גרה בקיבוץ ארז ליד מחסום ארז. הייתי רב סרן בצה"ל המון שנים. פתחתי את בית הקפה הראשון שלי בקיבוץ ארז עצמו לפני כארבע שנים תוך כדי הקורונה. זה הצליח למרות שהרבה עסקים נסגרו והגיעו מאות אנשים כל שבוע לעוטף בזכות בית הקפה הזה. פתחתי עוד בית קפה כשר בשדרות מול תחנת המשטרה שנהרסה, חודש וחצי לפני 7.10. השקעתי מעל מיליון שקלים בעסק הזה, וב-

7.10 שני העסקים שלי נסגרו. זו הייתה מכה כלכלית מאוד קשה בשבילי, הייתי גם במילואים חצי שנה כי אני עדיין רב סרן בצבא ומפונה בנוסף לכול.

היו"ר משה גפני:

המסעדה סגורה?

אור חיה שוקרון:

שדרות הייתה סגורה עד 1.5. ממאי פתחתי את שדרות, ארז פתחתי לפני שלושה שבועות רק כי חזרנו באוגוסט.

נאור שירי (יש עתיד):

לא אכלת אצלה?

אור חיה שוקרון:

תבוא אם אתה מגיע לשדרות. אתה מוזמן.

היו"ר משה גפני:

חשוב לי לדעת כי אנו מנסים לשמוע מה קרה בדרום מאז שהיה סגור ומה נפתח? אנשים באים למסעדות האלה שפתחת בשדרות ובעוטף?

אור חיה שוקרון:

אסביר. פתחתי ב-1.5 את המסעדה בשדרות. מ-1.5 עד סוף אוגוסט הייתה לי ירידה של 70% והפסד של 40,000 שקל כל חודש. איכשהו הצלחתי להחזיק את עצמי כדי לשמר את זה כי ידעתי מה היה המצב לפני כן כי אני יודעת שאנשים אוהבים לבוא, ופחדים כי היה צבע אדום לפחות שלוש פעמים בשבוע, לפעמים פעמיים ביום. רק לקראת תחילת ספטמבר, שבתי הספר נפתחו, אנו רואים עלייה של כ-10%. אנו עדיין בהפסד, הוא קטן יותר – אני מדברת על שדרות. קיבוץ ארז - פתחתי רק לפני כשבועיים שלושה, אז קשה עדיין לאמוד אך אנשים מנסים לבוא ולפרגן. אבל כעת אני מפסידה כל חודש כספים. אני אם חד הורית. זה לא שיש לי ביטחון כלכלי. אין לי שותפים או משקיעים. אני עושה זאת לבד לגמרי.

מה שהיה חשוב לי לומר – לגבי המסלול האדום אין לי מה לומר. כנראה אקבל את כל הכסף שמגיע לי, הכול טוב. מה שכן חשוב לי לומר, זה שאני חושבת שהיה צריך לתת מענק לעסקים שפותחים מחדש בשדרות, בעוטף, אולי גם בצפון, רק כדי שיהיה לנו תזרים מסוים אחרי כל ההפסדים שהיו לנו בשנה האחרונה כי אני הוצאתי מהכיס שלי ומהלוואות שלקחתי.

עוד נקודה חשובה שלא קשורה למלחמה, שאמרתי גם לפני 7.10 – אדם שמגיע לגור בעוטף מקבל פטור ממס הכנסה, סוג של אפליה מתקנת. בעל עסק, שפותח בעוטף, לא מקבל שום אפליה מתקנת. משלם הכול כרגיל. מע"מ כרגיל, ביטוח לאומי כרגיל. כל המיסים כרגיל. בנקודה הזאת, קל וחומר אם בעל עסק פותח ומטפח את העוטף, כן צריך לקבל סוג של עזרה כזו או אחרת, כי ביום יום כשאין מלחמה וזה לא מצב חירום בעוטף וכו', אם יש צבע אדום אחד יש לי 50% ירידה בהכנסות שבועיים, חודש קדימה.

ינון אזולאי (ש"ס):

קיבלת משהו בינתיים?

אור חיה שוקרון:

מקדמות וגם זה רק אחרי שדיברתי עם שי אהרונוביץ כי לפני כן כביכול לא הייתי זכאית כי העסק שלי בשדרות היה חדש ולא הייתה אפשרות לעשות השוואה לשנה קודמת.

ינון אזולאי (ש"ס):

אבל יש פתרון. הבאנו פתרון. רק למצות את העניין הקודם.

אור חיה שוקרון:

אקבל את המקדמות וכנראה המסלול האדום ייתן לי את הפתרון בהמשך, מקווה כך. אני מדברת על השגרה. אדם פרטי שמגיע לגור בעוטף מקבל סוג של אפליה מתקנת, פטור ממס הכנסה, אבל בעל עסק שפותח בעוטף לא מקבל שום אפליה מתקנת. משלם מיסים ומע"מ כרגיל. למה חשוב שיהיה השוויון – כי אם יש לי צבע אדום אחד במהלך השגרה, שזה לא מצב מלחמה, אני לא זכאית לפיצויים יש לי ירידה של 50% בעסק למשך כשבועיים קדימה ואיני מקבלת כלום או זכאית לכלום. לכן חשוב שתהיה האפליה המתקנת לעסקים. יכול להיות מע"מ מופחת כמו בברצלונה, יש להם 21% מע"מ ומסעדות מקבלות 10% מע"מ כי זה תחום יותר קשה. נכון לחשוב בכללי על מענה לזה שתהיה אפליה מתקנת למסעדות.

היו"ר משה גפני:

ההרגשה שלך שהדרום מתאושש? ההרגשה.

אור חיה שוקרון:

ההרגשה שכן, אך אני עדיין בהפסדים. יחסית. ההרגשה שהוא מתאושש, אבל יחסית. אם עד עכשיו הפסדתי 40,000 שקל ממאי עד סוף אוגוסט, עכשיו אני לא מרוויחה ולא מפסידה, או מפסידה הפסדים קטנים. לא מביאה כסף הביתה ויש לי עוד המון חובות. אני חייבת המון כספים.

היו"ר משה גפני:

זה לא פתר את הבעיה.

אור חיה שוקרון:

נכון, כי לקחתי המון הלוואות במהלך התקופה הזו.

היו"ר משה גפני:

בסדר. אני לא מביע עמדה.

דן גליקמן:

אתם מדברים על הדרום והצפון, שזה בסדר גמור, אבל שם היה אירוע – סגרו את המקום, לא היו הוצאות קבועות, לא היו דברים. המרכז מדמם לאורך כל המלחמה, מ-7.10. זה כמו ללכת עם ולהרגיש בלי.

היו"ר משה גפני:

הבנו.

אור חיה שוקרון:

זה לא נכון כי אני שילמתי שכירויות כרגיל.

יקיר ליסיצקי:

אנחנו מדממים וסוגרים את העסקים במרכז.

אור חיה שוקרון:

אני שילמתי שכירויות גבוהות כרגיל, וגם שילמתי בגלל שרשות המיסים הוציאה הנחיה לשלם כספים לכל העובדים, היו לי 34 עובדים. המשכתי לשלם משכורות עד חודש פברואר. מבחינתי, היה לי אותו דבר ועד שקיבלתי את הכספים לקח זמן, זה היה בפעילות.

היו"ר משה גפני :

תודה רבה. אליהו כהן.

אליהו כהן :

אני בעל עסק של מסעדה בצפת, קייטרינג, עסק גדול מאוד שכנראה הולך לסגור בשבועות הקרובים. לצערי לא קיבלתי שום מענק, שום עזרה, שום מקדמות. הגשתי לפני חודשיים. רשת המיסים לא עונים. העסק שלי מפרנס המון משפחות בצפת, קיים מעל 20 שנה בעיר. לא קיבלתי דבר.

ינון אזולאי (ש"ס) :

קיבלת דחייה או עדיין שום תשובה?

אליהו כהן :

שום דבר. הגשתי בקשה לפני חודשיים. אנו כבר לא שורדים את זה. העיר גמורה מתיירות. לצערי העסק שעובד מעל 20 שנה הולך להיסגר בשבועות הקרובים. הגשתי ירידה על חודשים 5, 6, 7, 8.

ינון אזולאי (ש"ס) :

כל עוד לא קיבלת דחייה זה כבר טוב. יש להם עומס מטורף. זו בעיה. אם תיגש לצפת, למשל, תראה שיש כאלה שקיבלו מענה ויש כאלה שלא. תיגש גם לטבריה ואולי גם לשדרות. הבעיה היא בעיה.

אליהו כהן :

אבל אנחנו שנה בקריסה.

ינון אזולאי (ש"ס) :

אני שמח שלא דחו אותך. קודם כל שיבדקו אותך. אתה צריך לקבל מענה.

אליהו כהן :

הפגיעה בעסק שלי גדולה מאוד.

היו"ר משה גפני :

תודה רבה. ולדימיר.

ינון אזולאי (ש"ס) :

אתה הפנית אליי בעיות של העיר צפת של 15 עסקים. הוא לא היה כלול בפנים. כולם קיבלו מענה.

שמעון אלון :

לא.

ינון אזולאי (ש"ס) :

אני מוכן לבדוק. ייאמר לזכותו של אמיר דהן שהשיב לכולם ועשה את הבדיקה. ודאי שלא צריך חבר כנסת שיפעל. מצד שני צריך להבין, כשיש אלפי עסקים שמגישים, אנו אומרים: גם אם יש בעיה ספציפית לעסק, אני פונה אליך. תפנה אליי.

שמעון אלון:

הפניתי. כל עשרת העסקים האלה לא קיבלו. רק כשהייתי אצל אמיר בווטסאפ הוא פתח להם. שמונה עסקים שם לא קיבלו. שניים קיבלו. אברהם לוונטל, הגלריה של רחל, של אדמונד – כל אלה לא קיבלו. זו מציאות. גם אנחנו לא קיבלנו, היקב שלנו.

ינון אזולאי (ש"ס):

אנו רוצים לדבר רוחבית ולא ספציפית.

היו"ר משה גפני:

תודה. ולדימיר.

ולדימיר בליאק (יש עתיד):

לפני שאדבר על המסעדות אני רוצה לחזק את משפחות החטופים והפעילים של מטה המשפחות, 402 ימים. עלינו לזכור את זה ולעשות הכול כדי להחזירם הביתה.

הוועדה הזאת לא פעם ידעה להתגייס לטובת ענף המסעדות ומירב נמצאת פה שהובילה את ביטול היטל עובדים זרים בקדנציה הקודמת, והיו עוד צעדים לטובת הענף. ידענו לעשות את זה. מקווה שנדע לעשות זאת עוד.

הדיון הזה, אדוני היושב-ראש, קצת מזכיר לי גם את הדיון על טבריה וגם הדיונים על אזורים נוספים, בהקשר שאסור לנו להסתמך רק על המלצות פיקוד העורף. בסוף יש פעילות עסקית. יש מספרים ויש חיים אמיתיים. אנו לא יכולים שלא להתייחס לזה. אחרי שדיברתי גם עם יקיר וגם עם נציגי ארגונים וחברות נוספים, כמדינה, הממשלה צריכה להחליט, האם היא רוצה את ענף המסעדות או לא רוצה אותו. כי אם נמשיך להתעלם לא יהיו פה מסעדות. בואו נחליט האם אנו רוצים את הענף או לא רוצים. אם כן, אפשר לבנות מתווה לא אחיד, מתווה מדורג, בהתאם לדרכים בדרום, בצפון, במרכז שסופג הפסדים מאוד גדולים ואסור לנו להתעלם מזה. אני מאוד מקווה שהממשלה לא תתעלם ואל תגידו אין כסף. אנו יודעים שיש כסף והוא הולך לכל מיני מקומות שאיני רוצה להזכיר עכשיו, אבל הענף הזה שבעיניי קריטי כי זה גם העסקים הקטנים שהם הלב הפועם של הכלכלה שלנו וגם מנוע צמיחה, אנו כן צריכים אותו, אז בואו נקדם מתווה ולא נצא מפה בידיים ריקות. תודה.

היו"ר משה גפני:

תודה. חבר הכנסת ינון, בבקשה.

ינון אזולאי (ש"ס):

אני מסכים עם דברי חבר הכנסת בליאק. אם יש בעיה ספציפית של עסק כזה או אחר, הלשכה תמיד פתוחה לנסות ולעזור. לא תמיד מצליחים אבל נשתדל. אי אפשר לברוח מהדיון עצמו שיש פה מתווה שצריך להביא אותו למסעדות בכלל. אגב, אנו חוזרים על זה גם עם ההפקות והאולמות והתיירות, כל פעם זה משהו אחר. לכן אם היינו עושים מה שאמרנו להמשיך מה שהיה באוקטובר, נובמבר, דצמבר אז ולהמשיך את המתווה של ירידה של 40%, 50%, אף אחד לא היה סביב השולחן הזה היום ולא היו מנסים למצוא עוד פלסטר לעיר הזאת ועוד פלסטר לענף הזה.

יקיר ליסיצקי:

אנו תומכים בזה.

ינון אזולאי (ש"ס):

גם 50% - כולם חותמים על זה והיינו גומרים את זה אחת ולתמיד. אז האוצר אומרים: זו הוצאה של מיליארדים. מה זה הוצאה של מיליארדים? והם לא הפסידו בכלליות כל העסקים האלה מיליארדים? אם אתה לא מביא להם הם מפסידים מיליארדים. לכן המענה צריך להיות להמשיך את כל המתווים שעכשיו מפרסמים – תקפיא הכול, שים בפת, הכול בסדר. תביא אותו מתווה שהיה בהתחלה בירידה של

40%, 50% ואנו חותמים על זה כולם. חברי הכנסת יצביעו פה אחד בעד ולא תראה פה עוד אף עסק שיגיד שלא פיצו אותו.

היו"ר משה גפני:

בבקשה.

נאור שירי (יש עתיד):

כמה חודשים נדון באותם דברים? אני מרגיש שאני במכונת זמן. אנחנו אותו דבר 20,000 פעמים. אותם דיונים.

היו"ר משה גפני:

נמשיך לדון בזה, וכל פעם שאנו דנים בעניין הזה, אנו גם מעלים את הסיוע של משרד האוצר, של רשות המיסים. שאראה לך מה המסעדנים אמרו לי בפעמים קודמות? זה מצולם אצל שלומית.

מירב בן ארי (יש עתיד):

איך המסעדנים אמרו לך, גפני, אם יושב-ראש האיגוד פה.

היו"ר משה גפני:

אתה רוצה שלא אעשה דיון על המסעדנים?

מירב בן ארי (יש עתיד):

אבל מה התוצאה? אבל מה הפתרון? אתה יודע שנדירות הפעמים שאני מגיעה לוועדה שלך.

היו"ר משה גפני:

ברוכה הבאה.

מירב בן ארי (יש עתיד):

אם יש נושא שקרוב לליבי זה המסעדות.

ינון אזולאי (ש"ס):

האוכל.

מירב בן ארי (יש עתיד):

לא קשור לאוכל. תפסיקו לזלזל בזה. מסעדות זה לא רק אוכל. זה חיים, תיירות, זה אווירה, זה אנשים נושמים.

ינון אזולאי (ש"ס):

אנחנו עם המסעדנים לא פחות ממך אם לא יותר. זרקו לך הומור.

היו"ר משה גפני:

בין אם יש ממשלה טובה או בין אם יש ממשלה לא טובה -

מירב בן ארי (יש עתיד):

למען הסר ספק, מעולם לא אמרתי משהו – לא קשור אלינו. זה קשור לזה שבזמן שמדברים מסעדות נסגרות.

היו"ר משה גפני :

לכן אני עושה את הדיון.

מירב בן ארי (יש עתיד) :

זה פרנסה, זה עובדים. אז צריך משהו קונקרטי.

היו"ר משה גפני :

בימים הקרובים יגיעו תקנות על הצפון.

נאור שירי (יש עתיד) :

הסברת לי שזה מגיע רק לאישור.

היו"ר משה גפני :

זה ממש נורא ואיום מה שאמרת. אמרתי שאנחנו יכולים לשנות. אני מבקש את הנושא הזה, לכן שמתי את זה על סדר-היום, להציף, לשמוע את הממשלה, ושנקבל החלטות, גם בהמשך.

מירב בן ארי (יש עתיד) :

יכול גם את המרכז?

היו"ר משה גפני :

כן.

יקיר ליסיצקי :

כלל ארצי, 40%, פשוט, קל, יש לכם המערכת.

ולדימיר בליאק (יש עתיד) :

אחרת אנחנו נהרוס את הענף.

נאור שירי (יש עתיד) :

אדוני היושב-ראש, אתה הסברת לי, שכשמגיעות תקנות לוועדה, אנחנו לא יכולים לשנות אותן אלא רק לאשר או לא לאשר.

היו"ר משה גפני :

לא. כשמגיעות תקנות אתה לא יכול להצביע בלי הסכמת האוצר. אבל כשמגיעות תקנות -

ולדימיר בליאק (יש עתיד) :

ואז אתה אומר לנו : לא תעבירו? פעם אחר פעם זה קורה. אם תצביעו נגד אנשים לא יקבלו כסף.

היו"ר משה גפני :

עם כל הכבוד, אנחנו משנים דברים. האמת היא שמגיע תקנות, אנחנו כל הזמן, כל הזמן משנים. איך משנים תקנות – אנחנו מקבלים הסכמה. בלי הסכמה באמת אי אפשר.

נאור שירי (יש עתיד):

אז עכשיו יש מגעים בחדר אחורי?

היו"ר משה גפני:

לא. פה. בבקשה.

גילת פיש:

מסעדות נסגרות והם מתים שם בעזה. אז אני לא מבינה מה סדר העדיפויות פה בוועדה הזאת. אתם מדברים על מסעדות, על כספים. קשה לכולם אבל יותר קשה להם בעזה, במנהרות.

אני דודה של שגיא. בן 36, אב לשלוש בנות. עדיין בעזה. הן בוכות יום-יום לאבא שלהן, מחכות שיחזור. הוא עדיין לא חזר. וזה זמן ארוך מאוד, חודשים ארוכים מאוד, שאנו לא יודעים מה קורה איתו ולא מתעניינים מה קורה איתו. חבר הכנסת גפני, האם אתה שואל את ראש הממשלה שלנו בנימין נתניהו, למה הם עדיין בעזה? מתי נשחרר אותם? מתי נחזיר את כולם? ואני מבקשת מכולם פה, תשאלו יום-יום למה הם עדיין לא שוחררו? מה מחזיק אותם? למה לא חותמים על מתווה להחזרת כל החטופים? עברנו כבר את ה-400 יום. אנו לא יכולים לספור עוד יום ועוד יום. הם צריכים לחזור הביתה ואתם צריכים יום-יום לשאול בווטסאפ את מר בנימין נתניהו למה אתה לא מחזיר את החטופים הביתה. אשמח שתשאל אותו – אבוא שבוע הבא לשאול אותך האם שאלת אותו, למה אתה לא מחזיר אותם הביתה.

היו"ר משה גפני:

דיברתי בקולי הרבה מאוד פעמים ואני עושה את זה כל הזמן. אנו סיעה שקיבלה החלטה שהדבר הראשון שיש לעשות זה שחרור החטופים.

היו"ר משה גפני:

אבל הוא לא עושה זאת. שואל אותו למה?

היו"ר משה גפני:

זו שאלה נוספת.

גילת פיש:

תשאלו אותו, למה אתה לא מחזיר את החטופים? למה אתה לא חותם על מתווה להחזיר אותם?

היו"ר משה גפני:

תודה רבה. בבקשה.

אייל קלדרון:

אני בן דודו של עופר קלדרון. סדר-היום שלנו היום כלל את זה שבועדת הכלכלה, דוד ביטן, ביקשנו ממנו להתייחס ולומר מה הוא עשה השבוע כדי להחזיר את המשפחות שלנו הביתה. הוא לא מוכן להתייחס, הוא לא מוכן להגיב. גם כשאני מבקש ממנו ומפציר בו. בוועדה חוקת, חוק ומשפט חבר הכנסת שמחה רוטמן מנע מאתנו להיכנס לדיון. גפני, אני יודע שאתה לא שם, ואתה כן רוצה ומנסה.

היו"ר משה גפני:

המשפחות היו פה בוקר מ-10 עד 11.

אייל קלדרון:

אני יודע שהלב שלך במקום אחר אבל ב-28.10 כשנפתח מושב הכנסת הנוכחי אמרת, שתחריף את צעדיך.

היו"ר משה גפני:

עשיתי את זה.

אייל קלדרון:

יכול לספר לנו איך זה בא לידי ביטוי?

היו"ר משה גפני:

לא.

אייל קלדרון:

והאם הייתה לזה השפעה?

היו"ר משה גפני:

חושב שכן. אמרו לי שהייתה לזה השפעה. אמרתי לא יכול לדבר.

אייל קלדרון:

מבקש שלא תפסיק.

היו"ר משה גפני:

בסדר. מקבל את זה. תודה רבה. חבר הכנסת דלל.

אלי דלל (הליכוד):

אדוני היושב-ראש, ענף המסעדות גם בשגרה הוא ענף מאוד מורכב וקשה. מי שמנהל מסעדה הוא גם הטבח, גם המבשל, גם המלצר, גם הספק. זה אחד המקצועות הקשים. גם החזר השקעה במסעדות הוא בין 5 ל-10 שנים. בשנה נסגרים כ-40,000 עסקים. חלק גדול מהם בתחום המסעדות. לכן יש להבין שמי שעוסק במסעדות לא עושה מזה רווח או נהיה מיליונר. מי שעוסק במסעדות עושה זאת מתוך אהבה לבישול, לאירוח, לאנשים, לנתינה. לכן אני חושב שנכון הדיון הזה וגם האוצר צריך להתייחס ברגישות גדולה למסעדות. תודה.

אורן בוטא:

הרב גפני, אני רוצה לתזכר אותך על הדיון בכלל הארץ שנדחה מ-7.8. זו תזכורת שנייה. היסו אני לא מדבר, מחכה לוועדה בכלל הארץ כי יש לנו המון נתונים. תודה.

היו"ר משה גפני:

בבקשה. מה התשובה למסעדים?

אוראל פיין:

צריך להתייחס לנתונים עצמם. מבחינת סליקות האשראי בקטגוריית המסעדות אנו רואים גידול במיוחד בין 22' ל-23' ומ-23' ל-24'. אם לוקחים את 24' מ-1 בחודש ינואר עד חודש אוקטובר, רואים גידול של 5% בסך סליקות האשראי בקטגוריית המסעדות.

יקיר ליסיצקי:

זה של המשלוחים, לא של המסעדות.

אוראל פיין:

אנחנו היום לא מוצאים סיבה שמניחה את הדעת להחריג את המסעדות מכלל ענפי הייצור בכל רחבי הארץ. כן נתנו מענה והכללנו את המסעדות במתווה שגם עכשיו נדון בוועדת הכספים ויוגש לאישורה בנושא הפיצויים שתרחיב על זה ידידתי מקרן מס רכוש ששם נתנו מענה נקודתי, כירורגי למסעדות שהיו מצויות בקו העימות. הדרישה לפתור בעיה נקודתית של עיר מסוימת במתווה כלל ארצי לכלל ענף המסעדות, ויש לציין, כשמדברים על מסעדות – מדברים על בתי מזון, על ברים, פלאפל, קטגוריה מאוד רחבה ומגוונת של בתי עסק. אם אנו כן רוצים לדון בעיר כזו או אחרת או על סקטור או על קבוצה שנמצאת בחבל ארץ כזה או אחר, יש לדון על זה פרטנית. לפתוח את המתווה לכלל הארץ, לכלל המסעדות ולהחריג את ענף המסעדות מכלל ענפי הייצור, לא חושבים שזה נכון. יעלה למשק מיליארדים -

היו"ר משה גפני:

אתה מדבר פה עם חברים בוועדה. רובם ודאי יודעים מה נעשה בארץ ומה שנעשה במדינה. המסעדות נסגרות. אנשים לא באים למסעדות. מה זאת אומרת שאתה אומר שזה כמו כלל התעשייה? אני מבקש תשובה, מה שעלה כאן בוועדה ולא בפעם הראשונה. לצערנו הרב המסעדות, כל נושא המסעדות שזה חלק מרכזי בנושא הכלכלי, הנושא הזה לא מקבל תשובה. אתה מתייחס אליהם כמו שמתייחס לחנות בגדים? למסעדה לא באים כשאינן מצב רוח. קח בחשבון שאנו יודעים ומכירים מה שקורה בארץ. אני לא מדבר על הצפון שזה ברור. אפילו בדרום, נאמר פה נכון קודם. אנו מדברים על כל הארץ. חנות בגדים - קונים בגדים. לא משנה אם יש לך מצב רוח או אין לך. למסעדה אתה לא הולך. זאת המציאות.

אוראל פיין:

הרב גפני, בסופו של דבר גידול של 5% בסליקות האשראי לא מגיע ממסעדות בצפון וגם לא ממסעדות בדרום. זו האמת.

היו"ר משה גפני:

מה אתם עוזרים?

אוראל פיין:

יש מענה.

היו"ר משה גפני:

אין מענה.

אוראל פיין:

תרחיב הגברת ממס רכוש על המענים שאנו נותנים בצפון ובדרום.

יקיר ליסיצקי:

איזה מענה יש למרכז? יפו.

יעל אסיף:

אנו לאורך כל הדרך נצמדנו להנחיות פיקוד העורף. הפיצוי שאושר במסגרת תקנות השעה, במסגרת החוק, הוצאות מזכות היה בהתאם לאזורי הלחימה ולהחמרה בהנחיות פיקוד העורף.

היו"ר משה גפני:

יש ייחודיות במסעדות. הרי אי אפשר לומר במין מרובעות – אנחנו פיקוד העורף, עושים בכל הכלכלה.

יעל אסיף:

ודאי אדוני יודע אנחנו נמצאים בשטח כל הזמן. אדוני יודע. מקבלים פניות לא רק ממסעדות. בדיוק בגלל זה אנו נצמדים להוראות פיקוד העורף ונותנים את ההמלצה שלנו לפיצויים בהתאם לאזורים כי אנו רואים שלא רק המסעדות נפגעות. אנו בשטח, אנו חשים בשטח. יש לנו קושי מאוד גדול להחריג ענף מסוים. אנו יודעים שיש הרבה ענפים שנפגעים. כשאנו יודעים שלאנשים אין מצב רוח ללכת למסעדה גם אין להם מצב רוח לקנות בגדים. גם התעשייה נפגעת. אנו רואים את זה. יש פה קושי מאוד גדול להחריג ענף מסוים. מדברים פה על ענף התיירות, שזה ענף אחר. אולי יש השקה אבל זה ענף אחר שגם באו נציגים שלו ואנו מודעים לבעיות שיש גם בענף הזה. יש ענפים נוספים שנפגעים. לכן לאורך כל הדרך נצמדנו לאזורי התגוננות.

היו"ר משה גפני:

היה צריך, ואני מתכוון לעשות זאת – לא לומר: זה הנושא הכללי ויש עוד ענפים שנפגעים. כשבאים עם מתווה פיצויים הייתם צריכים לעשות משהו מיוחד לגבי הענפים האלה שנפגעים הרבה יותר מאחרים. זה לא בסדר שאתם לא עושים זאת. אני מאוד מכבד אתכם, ואני יודע, אתם עושים עבודה רצינית לפצות את האנשים ומס רכוש וכו', אבל יש דבר אחד שחוזר פה כחוט השני בכל הדיונים הללו – אותם מקצועות וענפים שנפגעים באופן מיוחד. אנחנו יודעים זאת. אי אפשר להתעלם. לפחות תשבו לחשוב, תחזרו עם תשובה. יש פה ענפים מסוימים שנפגעים באופן מיוחד. ניפול עם זה. גם אתם תיפגעו. גם המיסים שתקבלו יהיו מעטים מאוד כשבעז"ה נחזור לדרך המלך. כולם יודעים זאת. מה לומר לנו תשובות כאלה? ואני יודע – אני יכול לומר על מקרים שהייתי מעורב בהם, שחברים בוועדה היו מעורבים בהם שעשיתם מלאכה שאי אפשר להתעלם מהם, ואני משבח אתכם על כך. אולי אתם פוחדים מאגף התקציבים שזה יעלה לכם עוד קצת כסף. יכול להיות.

יעל אסיף:

אנו סבורים שזה לא ייגמר בענף כזה או אחר.

יעל אסיף:

מצאתי גנים של פחד ברשות המיסים ואגף התקציבים. אולי טעיתי אבל יש פחד כזה שאגף התקציבים יגיד: אין כסף.

יעל אסיף:

אנו לא מונעים מפחד. זה לא ייגמר בענף כזה או אחר.

היו"ר משה גפני:

יש ענפים מוכרים בעניין הזה. אילאיל יהב.

אילאיל יהב:

קודם כל, אמרת דברים נפלאים כרגע. לא יכולתי לומר זאת טוב יותר. ב-2022 העסקתי בשתי מסעדות מעל 100 עובדים, בתל אביב, מסעדות בפריים לוקיישן, בקינג ג'ורג', מסעדות שהמחזור שלהן היה מאוד יפה. נכון להיום נובמבר '24 עובדים אצלי 14 אנשים. עד כדי כך הצטמצמו. אם זה הקורונה, את אחת המסעדות מכרתי. חצי שנה לפני תחילת המלחמה השקעתי מיליון וחצי כמעט שקלים במקום חדש שעד היום אני משלמת את ההלוואות שלו. משלמת שכירות של 30,000 שקלים בחודש בפריים לוקיישן. לא הייתי זכאית למענקים כי הירידה בהכנסותי הייתה 24.8% ולכן הפסדתי. כל חודש ירדתי בעוד 5%, בעוד 10%, בעוד 15%. נכון להיום אני בירידה של 20%. אני הגעתי לפה לא בשביל עצמי – אני כנראה אסגור את המסעדה שלי. אני לא אשאר. אני כבר ביולי הודעתי שאני סוגרת את המסעדה. הקהל שלי עשה מאמץ והגיע וביקש שלא נסגור, באמת ההכנסות עלו דרמטית והכול מגובה בנתונים, בדוחות כספיים.

היו"ר משה גפני:

אם עולה למה את סוגרת?

אילאיל יחב:

זה עלה באוגוסט ובספטמבר היה שוב בלגאן עם איראן, וכל פעם שיש אירוע, הכול גם בתל אביב נסגר. הפתרון בן הזוג שלי – גם אני חד הורית עם בן זוג שמשרת במילואים מאז 7.10 ואם הוא לא היה מצליח להשיג הלוואות למילואימניקים, לא יודעת מה הייתי עושה אבל הלוואת זה לא הפתרון.

היו"ר משה גפני:

תודה. בבקשה.

תומר מור:

הנתונים שהאוצר מציג הם לא נכונים. ה-5% עלייה שאתה מתאר אותה – ואתה מתאר אותה ברמה רוחבית ארצית של כלל התעשייה, נורא קל לפרק את זה. האוצר תמיד מסתכל מלמעלה אבל אתה מפרק את העסקים עסק לעסק, וכרגע אמרה פה אילאיל בצורה מפורטת – אתה רואה ירידה. אם יש לך עוד סיגמנטים כאלה ואחרים שמגבירים את המכירות בכרטיסי האשראי, זה לא דברים שבאים לידי ביטוי ברוב העסקים. לכן כשאתה בא לבחון כאומר בצורה כנה ואמיתית את הצורך של העסקים שאתה מייצג כמדינה, לראות היכן אפשר לעזור להם אתה חייב לפרק את הנתונים, וסליחה שאני אומר – ובאוצר אנו רגילים שמשחקים עם הנתונים בצורה מאוד כללית ומאוד נוחה להם.

אוראל פיין:

ההוצאות עלו ולכן ההכנסות עלו.

תומר מור:

אבל אנו צריכים נתוני אמת והם נמצאים בצד הזה של השולחן ואנו יכולים להראות אותם כי לא הכול מתחיל ונגמר בסליקות אשראי.

אילאיל יחב:

רק משפט - 14 יום אחורה נסגרו 12 מסעדות. נכו מזה שישי שבת - זה מסעדה ביום במרכז. מסעדה ליום נסגרת, זה הקצב.

היו"ר משה גפני:

תודה רבה. אני מבקש מכם שתבדקו את הנושא מחדש. אעלה את זה, גם אשתדל לדבר עם השר. אעלה את זה כשיבוא לפה מתווה הפיצויים, אעלה זאת שוב. אנו בדעה אחת, קואליציה ואופוזיציה, כל החברים בוועדה בדעה שיש להחריג את הענפים האלה, בעיקר המסעדות. אמרנו זאת בתקופת הקורונה, עשינו זאת אז. אז היה יותר קשב לעניין הזה. היום פחות לצערי הרב. מבקש שתבדקו את זה מחדש ותחזרו אליי עם תשובה.

אורן בוטא:

ושיביאו את הדוחות מע"מ של 15.11, שיראה בעשרה חודשים כמה עסקים ירדו ב-40%, זו השאילתא שצריכה להיות מונחת בוועדה הבאה.

היו"ר משה גפני:

תודה רבה. הישיבה נעולה.

הישיבה ננעלה בשעה 14:20.